

1955 JAN 1 6

ÉVFORDULÓ — EMLÉKEZTETŐ

Éjfél után elcsöndesedett az ostrom zaja. Csend borult a városra. Aztán egy minden eddiginél hatalmasabb dörrenés rázta meg a házakat. A náciak — miután Pestet feladták —, hogy méltóak maradjanak eddigi gazságaikhoz, levegőbe röptették két utolsó megmaradt hidunkat. Legutoljára a legöregebb, legtöbb vihart látott Lánchíd omlott a Dunába. 1945 január 18-a volt.

Pestre szabad hajnal virradt — új korszak — a történelem évtizedekkel ugrott előre — de a Duna úgy állt ott, pörén, mint száz évvel előbb. Úgy állt? Nem! 1845-ben a dunaparton nézelődő nép büszkén tekinthetett a cölöperdőre, mely az épülő Lánchidat tartarta. De most a dunaparton mindennél szívfájdítóbb kép fogadott: három emberöltő munkájának vízbe rogyott óriás tanúi, hídjaink. Ékességei voltak a Dunának, büszkségei az emberi észnek és erőnek. Apáink és dédapáink izdadtak rajtuk, történelmünk részei voltak.

A Lánchid kétszer látta a királyság megdőltét. 1849-ben és 1918-ban. Azután jött a királynélküli királyság, a kormányzóság korszaka. A Ferenc József-híd Turulja vasból öntött díszítőelemből átalakult szerencsétlen munkanélküliek látványos öngyilkossági helyévé. Úgy gondolták, ha innen ugranak a vízbe nappal, és nem éjjel lépik át csöndesen a korlátot, akkor az öngyilkossági szándék talán-talán munkát szerez nekik. Utolsó éveik voltak ezek a hazai kapitaliz-

musnak, melynek kibontakozásakor Arany János mint víziót látta a vízbeugrók seregét a »Hidavatás« kísérteteiben:

»Félkörben az öngyilkos tábor,
Zúg fel s le, mint malomkerék,
A Duna győzi s adja még.«

Arany csak az öngyilkosok vízbeugró képét látta maga előtt, de mi láttuk, ahogyan az Arany megénekelte Margit-híd maga is a vízbe omlik nőkkel, gyerekekkel, villamoskocsikkal, 1944 november 4-én, százakat fullasztva a Dunába, előjártékál az elkövetkező hónapok szörnyűségeinek...

De e szörnyű hónapokat nagyszerű hónapok követték. A budapestiek, szovjet hidászok vezetésével napok alatt pontonhidakat építettek. 1946 teléig nem is volt semmi baj. De jött a hideg, jött a jég és az újságokban új rovat jelent meg: a »hídjelentés«. Mint valami hadjárat folyását, úgy jelentette napról napra a munka haladását. Csata volt ez a javából. Január 6-án beemelték az utolsó tartót, január 9-én a meginduló jeget szovjet és magyar katonai alakulatok robbantották a híd előtt. Január 11-én a Petőfi pontonhidat és a »Mancit« elsodorta a jég. Ismét ketté szakadt a város.

12-én hajnalban pedig elsodorta az uszályokra szerelt állványzatot is, melyről a Kossuth-híd hegesztése folyt. De akkor ez már pár órája készen volt. Győztek a munkások, akik sokszor dolgoztak 36 órát egyhuzamban, akik bablevest és káposztát kaptak az üzemi konyháról (ez is milyen nagy

szó volt). Győztek a mérnökök, akik a dunauszodák faanyagából, szögvasból, hídroncsokból és az egész országban összeszedett anyagokból építették a Kossuth-hidat. És győzött a nép összefogása, amely adományokkal és munkával segített az első állandó hidat felépíteni a Dunán.

Az első csatát követte a többi. A Ferenc József-híd roncsaiból Szabadság-hidat építettünk és miközben a pengő kimondhatatlan számjegyűvé vált, hét hónap alatt újjáépült a híd. Először fordult elő, hogy cölöpözés nélkül, úszódaru segítségével száztíztonnás előre összeszerelt hidrészeket emeltünk be. Az MKP kongresszusi versenye szárnyakat adott a hidépítőknak, az önkéntes rohammunkások pedig 60.000 órát dolgoztak rajta. Így készült el 1946 augusztus 20-ra.

A Margit-hídon is rekordok születtek. Egymászás anyagot feleannyi idő alatt szereltek be, mint 1935-ben, a híd kiszélesítésekor. Ezt mondják a számok. De mást is mondanak: *csak a Margit-híd újjáépítésének árából kétezer traktorra futotta volna, vagy százezer hold szikes földet lehetett volna termékennyé tenni.*

Felépítettük hídjainkat... A Lánchidat megnyitásának századik évfordulóján adtuk át újra a forgalomnak és azóta is szinte minden évben új hidat avattunk.

Állj meg a Gellért-hegyen vagy a Halászbástyán! Nézd milyen büszkén ívelnek a fo-

lyon az újjászületett és új hidak: hét hídon zajlik a forgalom, északon most épül a nyolcadik, az összekötő vasúti híd. De nézd — lábad alatt még mindig vízbe rogyva áll az utolsó, az Erzsébet-híd, Korának csodája volt: építése idején a világ leghosszabb lánchidja és Európa leghosszabb függőhíd-

ja, Karesú volt és mégis fenéges. Most csak a pesti kapuja áll, mint felkiáltójel, figyelemzetetésül. Még fel sem építettük minden hidunkat és vannak, akik már újra azon mesterkednek, hogy a levegőbe röpjüljenek!

Nem engedjük!

Hoffmann Éva